

MRF 2023.274

Østre Landsrets dom af 8. november 2023, 4. afd., sag S-1011-22
(Olaf Tingleff, Thomas Lohse og Tina Sandager (kst.))

Anklagemyndigheden mod A (adv. Steffen Olsen-Kludt, besk.)

A idømt bøde for siden 2014 at dyrke græs på 1,2 ha areal, der var registreret som § 3-mose, men frifundet for ikke at efterkomme kommunens lovliggørelsespåbud efter naturbeskyttelseslovens § 73, stk. 5, om at ophøre med opdyrkning af rullegræs og etablere naturtilstand, ligesom A blev frifundet for påstand om konfiskation af fortjeneste, da dyrkning af rullegræs ikke var godtgjort.

A, der siden 1987 havde ejet selskab, som producerer rullegræs, havde i 1990'erne erhvervet en landejendom i Køge, hvor han boede. I 2009 og 2013 blev 1,2 ha af ejendommen registreret af kommunen som beskyttet mose efter naturbeskyttelseslovens § 3. I april 2016 modtog kommunen en anmeldelse fra Danmarks Naturfredningsforening om, at A dyrkede rullegræs på § 3-arealet, og efter besigtigelse af arealet og varsel meddelte kommunen i maj 2017 lovliggørelsespåbud efter naturbeskyttelseslovens § 73, stk. 5, om at fjerne rullegræsset og genetablere tilstanden. Da påbuddet ikke blev efterkommet, indgav kommunen politianmeldelse. I november 2020 blev der rejst straffesag mod A for at overtræde naturbeskyttelseslovens § 89 ved at have foretaget ændringer i den registrerede mose og for ikke at efterkomme kommunens påbud om lovliggørelse med påstand om bøde og konfiskation af fortjeneste på 492.000 kr. A påstod frifindelse og gjorde bl.a. gældende, at arealet ikke var omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og at A ikke havde dyrket rullegræs, men alene havde slået det græs, der voksede på arealet. På grundlag af bevisførelsen lagde byretten til grund, at arealet var beskyttet mose, og at A's dyrkning af arealet ikke kunne anses for fortsat dyrkning, men at dyrkningen af arealet var påbegyndt i 2014. Uanset at byretten herefter lagde til grund,

at det var bevist, at A dyrkede græs, men ikke rullegræs, fandt byretten herefter ikke grundlag for at fastslå, at kommunens påbud var ugyldigt. Byretten fandt herefter A skyldig efter anklageskriftet og idømte A en bøde på 7.500 kr., månedlige tvangsbøder på 5.000 kr. til påbuddet var opfyldt samt konfiskation af 50.000 kr. med henvisning til usikkerhed om de beregninger, som kommunen havde fremlagt som grundlag for opgørelsen af A's fortjeneste. A ankede til landsretten med påstand om frifindelse, mens anklagemyndigheden påstod skærpeelse af straffen. Efter supplerende bevisførelse lagde landsretten til grund, at det omhandlede areal på A's ejendom var omfattet af § 3, og at A siden 2014 havde dyrket græs på arealet ved at tromle og slå græs på arealet, hvorfor A fandtes skyldig i denne del af tiltalen. Derimod fandt landsretten som byretten, at det alene var bevist, at A havde dyrket græs, men ikke rullegræs, hvor landsretten med henvisning hertil ikke fandt tilstrækkeligt sikkert grundlag for at dømme A for overtrædelse af kommunens påbud om lovliggørelse. A blev frifundet for denne del af tiltalen og som følge heraf også frifundet for påstand om tvangsbøder, ligesom landsretten fandt, at usikkerheden om økonomisk gevinst ved overtrædelsen var så betydelig, at A blev frifundet for denne del.

Kommentar: Mens landsrettens bedømmelse af tiltalen forekommer overbevisende er formuleringen af frifindelsen for den manglende efterkommelse af lovliggørelsespåbuddet uheldig, da frifindelsen må tages som udtryk for, at påbuddet er ugyldigt, og ikke – som præmisserne forudsætter – at A frifindes for at undlade at efterkomme påbuddet, da det var ubestridt, at A ikke havde efterkommet påbuddet. De i sagen fremlagte beregninger som grundlag for konfiskationspåstanden må undre, da de fremstår så løst funderede, at de kan ikke danne grundlag for konfiskation. Byrettens udvej med skønsomt at reducere beløbet til knap 1/10 er i modstrid med begrundelsen for konfiskation af fortjeneste, der ikke netop ikke har pønål karakter, men skal fratage en ulovlig opnået gevinst.

RETEN I ROSKILDE

Udskrift af dombogen

DOM

afsagt den 18. marts 2022

Rettens nr. 11A-7915/2020

Politiets nr. 1200-88130-00028-17

Anklagemyndigheden

mod

T

cpr-nummer

Anklageskrift er modtaget den 4. november 2020.

T, B-vej 9, 4100 Ringsted, er tiltalt for overtrædelse af naturbeskyttelseslovens § 89, stk. 1, nr. 1, jf. § 3, stk. 2, nr. 2, og § 89, stk. 1, nr. 6, jf. § 73, stk. 5, ved som fuldt ansvarlig for enkeltmandsvirksomheden Selskab C at være ansvarlig for, at der er foretaget ændringer i tilstanden af det 1,2 hektar beskyttet mose beliggende på matriklerne aa og bb, idet der ved Køge Kommunistilsyn den 5. september 2016 blev konstateret, at det beskyttede moseareal var opdyrket med rullegræs, samt at være ansvarlig for at Køge Kommunes påbud af 1. maj 2017 om senest den 29. maj 2017 at iværksætte lovliggørelse af mosearealet, ikke er efterkommet.

Påstande

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om bødestraf.

Anklagemyndigheden har påstået konfiskation af 492.000 kr. af udbyttet for salg af det opdyrkede rullegræs på mosearealet hos T, jf. straffelovens § 75, stk. 1.

Anklagemyndigheden har endvidere nedlagt påstand om tvangsbøder i medfør af retsplejelovens § 997, stk. 3.

Tiltalte har nægtet sig skyldig.

Sagens oplysninger

Der er under sagen afgivet forklaring af Kåre Schultz, D, E, Mette Jorsø, Bjarne Svendsen, Anja Eberhardt, Merete Slot Herlev Paasch og Malene Savange Ringgaard.

82/01

Tiltalte har ikke ønsket at afgive forklaring.

Kåre Schultz har ifølge retsbogen afgivet følgende forklaring:

Vidnet forklarede, at han er uddannet biolog og arbejder som sagsbehandler i Køge Kommune, Teknik og Miljøforvaltningen. Han har været ansat i kommunen siden 2007. Sagen vedrørende Selskab C blev behandlet af hans barselsvikar. Da han kom tilbage fra barselsorlov, var sagen overgivet til politiet. Han deltog heller i § 3-registreringen i 2009. Det var en ekstern rådgiver, der da besøgte arealet og vegetationen på stedet. En rådgiver registrerer blandt andet, om jordbunden er fugtig eller tør, om der er behov for pleje af vegetationen samt vegetationshøjden. I det skema, der udfyldes, fremgår nogle beskrivende ting om vegetationen. Det er især planterne, der er fokus på. I den foreliggende sag er arealet beskrevet som mose, da jorden er fugtig, og da der er planter, som er tilknyttet fugtig jordbund. Man har heller ikke behov for at beskrive den tidligere opdyrkning af stedet. Der er ikke noget alderskrav knyttet til moser.

I 2013 efterspurgte T i en e-mail en § 3-status på området, og vidnet var da derude sammen med en kollega. Han mener, at det var i oktober 2013. Registreringen fra 2009 var alene vejledende, og ejere har krav på at få foretaget en konkret registrering. De vejledende registreringer lægges op på Miljøportalen, som er tilgængelig for alle. Da vidnet og hans kollega besøgte stedet, fandt de mange af de samme fugtbundsplantearter ned mod åen som i 2009. De udarbejdede en planteliste. Der var rullegræs på den sydlige del af arealet. Det var nogenlunde det samme areal, de kiggede på som i 2009. De kunne se rullegræsset og § 3-mosen. De foretog en vurdering af, hvor der var vådbundsvegetation og udyrket areal. De foretog ikke en konkret opmåling.

Forevist luftfoto fra 2009 (USB-stick) forklarede vidnet, at der er tale om et forårsbillede. Den røde linje viser den § 3-afgrænsning, som blev afsat i 2009. Han husker ikke numrene på matriklerne, men de er omtalt i politianmeldelsen. Den mørke streg er åen. På det grønne område er der rullegræs. Det brune midterstykke viser en jordflade. Han ved ikke, hvilken aktivitet der er foregået på arealet, men der er striber, som tyder på kørsel med maskiner. Der er ikke tydelige pløjspor. Han tror, at der har været slået græs. At "tage slæt" betyder, at man slår arealet.

Forevist foto fra april 2013 (USB-stick) forklarede vidnet, at billederne er fra Miljøportalen og Danmarks Arealinformation (DAI). På fotoet ses rullegræs på arealet mod syd. Man kan se, at der er aktivitet på arealet inden for den røde linje ned mod åen. På arealet tættest på åen, som er lyst, ser det ud som om, der vokser rørgræs. Dette areal ser ubehandlet ud. På det mørkere areal mod den røde linje ser det ud som om, at vegetationen er blevet slået. Der har ikke kørt maskiner og pløjet arealet. Der er ingen uregelmæssige furer,

som kørsel på arealet med maskiner ville have efterladt. Arealet har en anden struktur end arealet med rullegræs.

Da han var på stedet, foretog de ikke opmåling af området. De så, at der var arealer med røgræs og plænegræs. Han har ikke foretaget andre tilsyn end i 2013.

Forevist foto fra 2012 (USB-stick) forklarede vidnet, at fotoet er taget om sommeren, hvilket man kan se på træerne, som har blade. Den stiplede blå linje er den samme som den røde linje og viser det beskyttede område. Det er ikke hele dette område, der er opdyrket. Det ligner det tidligere foto. Der er kørespor på det beskyttede område. Der foregår efter hans opfattelse samme jordbehandling som på rullegræsset. Hele området ned til åen er mose. Arealet er afgrænset af den stiplede linje og åen. Det grønne areal har forskellige farver og tuestruktur. Man kan ikke se kørespor på dette område.

Forevist foto fra 2011 (USB-stick) forklarede vidnet, at billedet ifølge Miljøportalen er taget i marts. Der er vand på arealet. Man kan se et areal med rullegræs, som har lige kørespor, der er parallelle og har ens overflade. Man ser aktivitet uden for § 3-området. De hvide områder på billedet er vand.

Forevist foto fra april 2013 (USB-stick) forklarede vidnet, at et område af det beskyttede areal har samme farve som arealet udenfor med rullegræs. Der har været dyrket rullegræs både nord og syd for den stiplede linje. Der er meget vand på arealet. Vandet kommer fra åen. I det beskyttede område er der farveforskel, hvilket skyldes vandforholdene. Det er ikke hele det beskyttede areal, der opdyrkes, men alene noget af det.

Han har behandlet ansøgningen om et pilerensningsanlæg, som skulle ligge i den nordlige del af det beskyttede område. Der blev givet afslag, fordi arealet var beskyttet. Inden afgørelsen blev truffet, talte han i telefon med T, som ikke mente, at området var § 3-beskyttet. Han sagde til T at han kunne få foretaget en konkret § 3-vurdering, og det bad T om i oktober 2013. Vidnet aftalte med en kollega, at de skulle ud og besigtige arealet. Den 20. november 2013 blev der foretaget en § 3-vurdering og i begyndelsen af 2014 meddelte vidnet afslag på ansøgningen om dispensation til pilerensningsanlægget. Både § 3-vurderingen og afslaget på dispensation kunne påklages til Natur- og Miljøklagenævnet, men det skete ikke.

Den 28. februar 2022 var han sammen med en kollega ude på stedet efter at have varslet T om, at han ønskede at se status på området. Der var meget vand på området omkring den brune stribe og ned mod åen.

Forevist fotos fra marts 2021 (USB-stick) forklarede vidnet, at han formoder, at det lyse areal er røgræs. Der er groet mere røgræs. Den brune stribe ser ikke ud til at blive dyrket. Den 28. februar 2022 var dele af området med

rørgræs dækket af vand, så det var svært at se afgrænsningen. Han tog nogle billeder, men nogle af disse var uden koordinator. Han skrev derfor til

T, at han ville komme forbi igen, men det protesterede

T's advokat imod, og han har derfor ikke været derude igen. Han kan se, at der er blevet dyrket rullegræs inden for den røde streg, men han kan ikke se, hvor langt ind på det oversvømmede areal det er sket. Det ser ud til, at man har opgivet af dyrke rullegræs på den brune stribe på grund af vandet. Han vurderer, at der bliver dyrket rullegræs på den grønne stribe.

Det er hans vurdering, at påbuddet ikke er efterkommet. Der er stadig et område inden for det beskyttede areal, hvor der dyrkes rullegræs. Det er desuden ikke tilstrækkeligt at ophøre med at dyrke arealet. Ifølge kommunens påbud skal der fjernes perlit, som er et jordforbedrende materiale, og der skal tages slæt. Han var på barsel, da påbuddet blev givet og anmeldelsen foretaget.

Adspurgt af forsvareren forklarede vidnet, at han ikke er jorddyrker, og han ved ikke, hvad reduceret jorddyrkning er. Han ved ikke, hvorfor han står som kontakt på politianmeldelsen. Han var på barselsorlov fra den 1. oktober 2016 til den 28. september 2017, og Malene Ringgaard var hans barselsvikar. Rådgivningen i 2009 blev udført af virksomheden Aglaja, hvis indehaver hedder Eigil Pløger. Jan Pedersen, som sad i Dansk Naturfredningsforenings hovedafdeling, anmeldte Selskab C til kommunen. Han kender ikke Jan Pedersen personligt. Han tror, at Jan Pedersen også foretog andre anmeldelser.

Forevist e-mailkorrespondance, materialsamling 1, side 195, forklarede vidnet, at han ikke husker, hvad han foretog sig i anledning af henvendelsen fra Jan Pedersen. Der er et § 3-areal ved Søndre Viadukt, som hører til Valø Gods.

I 2013 foretog han bcsigtigelse sammen med sin kollega Birte Hvarregaard. Arealet på 1,2 hektar, som er angivet i kommunens påbud af 1. maj 2017, er tegnet ind med rødt. De blå streger viser det matrikulære skel. Opmålingen er foretaget i 2016. Han ved ikke, hvornår på året det er sket.

Han ved ikke, hvorfor der i politirapporten af 14. oktober 2017, bilag 2, er angivet et areal på ca. 2.200 m². I 2013 blev der ikke foretaget en konkret opmåling. Det er Malene Ringgaard, og ikke vidnet, der har foretaget beregningen på side 3 i politianmeldelsen af 26. september 2017, bilag 3.

Adspurgt af anklageren forklarede vidnet, at Malene Ringgaard var hans barselsvikar. Hun var der et par måneder efter, at han var vendt tilbage fra sin orlov og holdt så op. Han har ikke været sagsbehandler på sagen efterfølgende. Både han og Malene Ringgaard har givet aktindsigt i sagen. Han har ikke foretaget overstregningerne i e-mailkorrespondancen.

D har ifølge retsbogen afgivet følgende forklaring:

Vidnet forklarede, at han har været ansat hos T i ca. 9 måneder. Han stoppede i 2010. Hans arbejde bestod i at foretage græspleje, herunder at så og slå græs.

Forevist luftfoto fra 2010, materialesamling 1, side 103, forklarede vidnet, at de kørte ind på området med maskiner ad den hvide indkørsel, som ses på fotot. Han husker ikke, hvilke områder han såede i. Han har slået slæt på området markeret med 1 og 2. Han kørte slæt hjem til sine får.

Adspurgt af anklageren forklarede han, at han slog slæt i sommeren 2010. Han stoppede i november 2010 med at arbejde for T

E har ifølge retsbogen afgivet følgende forklaring:

Vidnet forklarede, at han har forpagtet jord på B-vej 22. Han har siden 1980 haft en gård på F-vej 9. Han har haft en del forpagtninger, herunder på B-vej 22. Han havde denne forpagtning i 4-5 år i slutningen af 1980'erne. Der var da ikke noget mose på området.

Forevist luftfoto fra 2010, materialesamling 1, side 103, forklarede vidnet, at han udlagde det lavtliggende areal til braklægning og modtog EU-tilskud. Man kunne kun få EU-tilskud, hvis jorden, som blev braklagt, tidligere havde været brugt som agerjord. Myndighederne foretog overvågning fra luften for at kontrollere, at vilkårene blev overholdt. Han fik braklægningstilskud for arealet helt ned til åen. Før han forpagtede området, havde han hjulpet den daværende ejer med at høste, og der blev da dyrket vårbyg helt ned til åen. Han hjalp med høsten i tre år. Den lavtliggende jord var lerjord, som først sent blev modnet, og det var derfor nærliggende at braklægge jorden. Han husker ikke, hvornår braklægningsordningen blev indført, men det var før 1992. Han ophørte med at forpagte arealet, da T overtog ejendommen. Der var ikke mose, da han var der. Jorden var lerjord.

I begyndelsen af 1980'erne ændrede man flademålene for nogle søer i området og ændrede afgrænsningen af og grødeskæringen i åerne, således at jorden omkring blev oversvømmet. Det skete uden, at der blev givet erstatning af kommunen.

Adspurgt af anklageren forklarede vidnet, at han købte sin gård i 1980. Han havde forpagtningen i slutningen af 1980'erne og måske ind i 1990'erne.

Mette Jorsø har ifølge retsbogen afgivet følgende forklaring:

Vidnet forklarede, at hun ikke husker, at hun har skrevet under på politianmeldelsen af Selskab C. Når de fik forelagt en sag i Teknik og Mil-

Forevist e-mailkorrespondance, materialesamling 1, side 198, forklarede vidnet, at Jan Pedersen har været formand for Danmarks Naturfredningsforening i mange år. Hun har haft kontakt med ham på forskellige tidspunkter. Hun husker ikke, om han har anmeldt Selskab C til kommunen. Hun kan ud fra korrespondancen konstatere, at han har sendt en anmeldelse til hende. Hun husker ikke, om hun videresendte anmeldelsen. Det var Kåre Schultz, der tog sig af § 3-sagen. Hun husker ikke, om hun har behandlet anmodningen om aktindsigt i sagen.

Merete Slot Herlev Paasch har ifølge retsbogen afgivet følgende forklaring:

Vidnet forklarede, at hun er uddannet reserveofficer og cand.jur. Hun blev ansat i Køge Kommune i oktober 2019 og hendes ansættelse ophørte med udgangen af oktober 2021.

Forevist e-mailkorrespondance, materialesamling 1, side 195, forklarede vidnet, at hun ikke har foretaget overstregningerne. Hun kan være kommet med bidrag til afgørelsen om aktindsigt. Det vil normalt være den sagsbehandler, der i øvrigt behandler sagen, der træffer afgørelse om aktindsigt.

Adspurgt af anklageren forklarede vidnet, at hvis der i et dokument indgår oplysninger om andre sager, vil hun lægge op til at undtage det fra aktindsigt. Hvis man overstreger noget, skal det fremgå af afgørelsen, hvad der er undtaget, og hvorfor det er sket. Aktindsigt kan meddeles efter forvaltningsloven, offentlighedsloven og miljøoplysningsloven.

Malene Savange Ringgaard har ifølge retsbogen afgivet følgende forklaring:

Vidnet forklarede, at hun er uddannet geograf og i dag arbejder som lærer. I 2016 var hun ansat som barselsvikar i Køge Kommune, miljøafdelingen. Hun behandlede flere § 3-sager og kan godt huske sagen med Selskab C.

Sagen var opstået, da hun blev ansat. Kommunen var blevet gjort opmærksom på eller havde selv opdaget en tilstandsændring. Hun kiggede på luftfotos af området, som gik tilbage til 1945, og kunne på den måde følge, hvordan området så ud. Området var beskyttet på grund af de planter, der voksede der. En biolog havde tidligere vurderet, at området var mose, og det lagde hun til grund for sin behandling af sagen. En mose defineres ud fra plantearter, herunder hvor vandafhængige de er. Hun var ude at besigtige området, og det var da tydeligt, at ingen af de tidligere konstaterede plantearter var tilbage. Hun husker ikke, hvornår hun var derude, men det kan godt passe, at det var i 2016. Hun registrerede området med gps-punkter ved hjælp af sin telefon. Hun konstaterede, at der var tilstandsændringer i det område, der skulle være vild natur. Bræmmen helt ned mod åen var uændret. Halvdelen af det beskyttede område var ændret, og det så ud som om, at der blev dyrket

rullegræs på ca. halvdelen af det beskyttede område.

På luftfotos kunne hun se, hvordan området så ud, da registreringen blev foretaget og i tiden herefter. Det var tydeligt på billederne, at der var kørt med traktor på området, og det må man ikke, når det er beskyttet. Ændringen begyndte omkring 2010 og skete gradvis i hvert fald frem til 2016, hvor hun besigtigede området. Fra 2014 kunne man se rullegræs på det beskyttede område.

Anklageren foreviste luftfotos fra 2009-2017 (USB-stick).

Forevist luftfoto fra 2009 forklarede vidnet, at naturen var ens på begge sider af åen. På fotoet fra sommeren 2010 kan man se kørespor på det beskyttede område, og man må ikke køre med maskiner på et beskyttet område. På fotoet fra 2011 er området dækket med, hvad der ligner is. Man kan ikke se kørespor her. På fotoet fra 2012 kan man se, at området har samme farve, som hvor der dyrkes rullegræs. På fotoet fra sommeren 2012 kan man tydeligt se, at der er kørt med traktor. På fotoet fra april 2013 ses der ligeledes kørespor, og der er en tydelig kant mellem det opdyrkede område og det naturlige område. På fotoet fra 2014 kan man se den samme grænse. Der er opdyrket frem til det grå areal. Hun kan ikke se, hvad der sker på den lyseste del af det beskyttede område. På fotoet fra april 2015 ser det ud som om, området er oversvømmet, hvilket passer med, at det er registreret som mose. På fotoet fra maj 2016 ser det også ud som om, området er oversvømmet. Området omkring ser opdyrket ud, mens bræmmen tættest på åen er uopdyrket. Hun var på stedet i september 2016. På fotoet fra april 2017 ses samme opdyrking som i 2016.

Da hun var på tilsyn, så hun, at der blev dyrket rullegræs. Inden hun tog på tilsyn, var hun blevet advaret mod ejerens personlighed. Herved var sagen usædvanlig, men ellers var der tale om en oplagt sag. Hun kontrollerede ikke plantearterne på stedet. Sagen handlede om, at der var sket ændring i områdets tilstand.

Hun har truffet afgørelse om aktindsigt i sagen. Forsvareren anmodede om aktindsigt dagen efter, at der var sket politianmeldelse. Hun har foretaget overstregningen i e-mailkorrespondancen, materialesamling 1, side 195. Hun foretog overstregningen, fordi denne passage ikke havde noget med sagen at gøre.

Hun foretog beregningen af konfiskationspåstanden. Hun talte med sine kolleger, herunder kolleger i Solrød og Faxe Kommune, om det. Hun undersøgte kvadratmeterprisen på rullegræs på Selskab C hjemmeside og gangede beløbet med størrelsen af det areal, der var ændret. Hun antog, at der var høstet to gange årligt. Hun mener, at ejeren havde oplyst, at der blev høstet to gange årligt. Hun husker ikke, hvorfor man valgte rajgræs ved fastsættelsen af omkostningerne. Hun havde ikke prøvet at foretage en sådan be-

regning før.

Adspurgt af forsvareren forklarede vidnet, at hun inden sin ansættelse i Køge Kommune arbejdede i Næstved Kommune, hvor hun også var beskæftiget med § 3-sager. Hun arbejdede i Køge Kommune fra begyndelsen af 2016 og frem til november 2017. Hun var Kåre Schultz' barselsvikar. Hun har ikke forstand på rullegræs. Da hun var på tilsyn, kunne hun se, at der voksede rullegræs på begge sider af den røde linje, der markerede det beskyttede område. Hun har ikke set græsset blive rullet op.

Forevist luftfoto fra 2017 (USB-stick) forklarede vidnet, at registreringen af området er sket på baggrund af de plantearter, der blev fundet på stedet. Hun har ikke set på matrikelnumrene.

Hun talte med sin kollega Birte Hvarregaard fra Køge Kommune om sagen. Anja Eberhardt og Kåre Schultz havde advaret hende mod den verbale måde, som hun kunne blive mødt på af ejeren.

Hun skrev politianmeldelsen, som blev godkendt af Birte Hvarregaard og Bjarne Svendsen. De godkendte også beregningen af konfiskationspåstanden. Tallene på 30 kr. og 12 kr. kom fra ejerens hjemmeside. Tallene vedrørende omkostningerne kom fra Agri Nord. Der ligger ikke nogen underliggende bilag på sagen vedrørende disse tal. Hun har ikke kendskab til reglerne om hektarstøtte. Hun er bekendt med, at der verserer en ekspropriationssag mod Banedanmark. Tallene herfra er ikke indgået i denne sag, og det har ikke været overvejet af indhente disse tal. Den kollega, hun talte med fra Solrød Kommune, hedder Maria Astrup Skov. Kollegaen fra Faxe Kommune hedder Charlotte Rosenblad Ralund.

Af politianmeldelse af 26. september 2017 fra Køge Kommune fremgår blandt andet:

"Politianmeldelse for opdyrkning af mose, beskyttet, jf. naturbeskyttelseslovens § 3.

Køge Kommune skal med nærværende skrivelse anmode Midt- og Vestsjællands Politi om at foretage efterforskning, med henblik på at rejse tiltale for overtrædelse af Naturbeskyttelseslovens § 3 stk. 2 og for ikke at efterkomme påbud efter § 73 stk. 5.

Det drejer sig om

Selskab C

CVR: ...

Matrikler: aa og bb

Køge Kommune har i hhv. 2009 og 2013 registreret en beskyttet mose på ovennævnte matrikler tilhørende ejendommen B-vej 9, 4100 Ring-

sted, beliggende i Køge Kommune.

En mose er defineret som et vedvarende sumpet område. Da arealerne er beskyttet mose, må tilstanden på disse ikke ændres jf. naturbeskyttelseslovens § 3. Ejeren har imidlertid siden 2014 opdyrket arealerne med rullegræs.

Kommunens seneste registrering af naturarealet er foretaget på ejers opfordring, og er fra d. 30.10.2013. Ejer har d. 10.12.2013 søgt dispensation fra beskyttelsesbestemmelserne i samme område. Køge Kommune meddelte den 31.01.2014 afslag på ansøgningen om dispensation. Ejer har derfor på alle måde været bekendt med arealets beskyttelse.

Køge Kommune vurderer derfor, at der er tale om en forsættlig og grov overtrædelse af naturbeskyttelseslovens § 3. På den baggrund har kommunen valgt at indbringe sagen for politiet

Sagen kort

I april 2016 modtog Teknik- og Miljøforvaltningen en anmeldelse fra Danmarks Naturfredningsforening, Jan Pedersen, om, at et beskyttet moseområde langs Køge Å var blevet omlagt til produktion af rullegræs, Teknik- og Miljøforvaltningen var på tilsyn i september 2016 og konstaterede, at det beskyttede moscareal på 1,2 ha var opdyrket.

Tilstanden af beskyttede naturarealer må ikke ændres ifølge naturbeskyttelsesloven. Derfor fremsendte forvaltningen et varsel om påbud i oktober 2016, Ejer og advokat begærede på den baggrund aktindsigt og angav herved, at ejer var uenig i registreringerne på arealet, og at det ved opdyrkning ikke var et §3-areal efter naturbeskyttelsesloven. Seneste registrering er fra 2013, og den er foretaget på opfordring af ejer selv, og klagemuligheden på den afgørelse er ikke udnyttet. Køge Kommune sendte i maj 2017 et påbud til ejer om reetablering. Der er i påbuddet stillet vilkår om, at rullegræs, perlit og andet ikke oprindeligt materiale skal fjernes, samt at der hvert år i sensommeren de næste 5 år skal tages slæt på arealet for at fjerne de næringsstoffer, der er tilført arealet, Fristen i påbuddet var 29. maj 2017, og det er ikke efterkommet.

Den 7. sept. 2017 godkendte Teknik- og Miljøudvalget, Køge Kommune, at ejer politianmeldes uden yderligere varsel, såfremt påbuddet efter en frist på yderligere 14 dage, ikke efterkommes. Ejer blev derfor den 11. sept. 2017 oplyst om denne forlængelse og at fristen herfor var sat til den 25 sept. 2017.

D. 26. sept. 2017 er rullegræsset ikke fjernet og påbuddet ikke efterkommet, se fotos herunder.

...

Påbuddet fremsendes vedlagt. Heri ses kort med arealets placering og opmåling af arealets størrelse.

Kommunens forslag til bødeudmåling

Det er i ejers favør, at sagen trækkes i langdrag, idet virksomheden har økonomisk gevinst heraf, og samtidig er der tale om en grov lovovertrædelse.

Det er ifølge naturbeskyttelsesloven skærpende omstændigheder at:

- Det som (oven agter at beskytte har taget skade
- At lovovertrædelsen er gjort til fordel for ejers erhverv.

Køge kommune stiller forslag om:

- bøde for lovovertrædelsen og 20.000kr
- konfiskation af fortjeneste som følge af overtrædelsen på 504.000kr (Se regnestykket herunder)
- samt tvangsbøder, indtil forholdet lovliggøres, p 5.000kr/uge.

Udregning til konfiskation er som følger:

Det har ikke været muligt at finde kalkuler af dækningsbidrag for rullegræs. Men til at skønne omkostningsniveauet for græsproduktionen har vi valgt tal for Rajgræs.

Eks. Rajgræs, dækningsbidrag ifølge Afgrødekalkuler, Agri Nord, 2015

Bruttoindtægt kr./ha = 10.000

Div. Omkostninger kr/ha = 5.411

Dækningsbidrag inkl. støtte kr/ha = 4.589

Skønnet dækningsbidrag, Rajgræs:

Gennemsnitlig fortjeneste pr. m² rullegræs er beregnet på følgende oplysninger fra hjemmesiden www.leopoldsrullegræs.dk

Max. pris pr. m² rullegræs: 30 kr.

Min. pris pr m² rullegræs: 12 kr.

Gennemsnitspris 30kr + 12kr = 42kr/2 = 21kr/m².

Bruttoindtægt kr/ha = 210.000

Div. Omkostn. kr/ha som rajgræs = 5.411

Dækningsbidrag inkl. støtte kr./ha = 204.589

Der er opdyrket 12.000m²:

12.00m² * 20,5 kr/m² = 246.000kr/høst.

Det antages at der hostes 2 gange årligt:

2 høst/år * 246.000kr/høst = 492.000kr..."

Af Køge Kommunes påbud af 1. maj 2017 fremgår blandt andet:

"Opdyrkning af beskyttet mose på ejendommen, matr. aa og bb
med adressen B-vej 9, 4100 Ringsted.

Køge Kommune meddeleler hermed påbud om at lovliggøre forholdet i sagen om en opdyrket mose, som udnyttes til dyrkning af rullegræs. Mosen ligger på matr. aa og bb, B-vej 9, 4100 Ringsted, se kort 1.

...

Sagens videre forløb

Du skal som ejer sikre, at arealet på 12.200 m² (1,22ha) opnår en naturtilstand, således at det igen lever op til at være § 3-registreret mose. Det betyder i praksis, at et naturligt dyre- og planteliv indfinder sig på arealet.

Det skal du gøre:

Senest 29. maj 2017

- 1) Det nuværende rullegræs skal være fjernet fra arealet
- 2) Er der perlit under græslaget, skal perlit også være fjernet
- 3) Det fjernede rullegræs og perlit må ikke anbringes på arealer, der er registreret som § 3-beskyttede eller som ligger inden for beskyttelseslinjer, f.eks. Sø- og åbeskyttelseslinjer.
- 4) Hvis det fjernede materiale skal henligge på arealer i landzone, skal du sikre dig, at du har de fornødne tilladelser efter landzonereglerne.
- 5) Arealet skal herefter henligge, kun med påvirkning af ét årligt høslæt.

Mellem 1. august og 1. september i årene 2017-2021

Der skal i denne periode tages slæt på arealet 1 gang i 5 på hinanden følgende år, efter følgende forskrifter:

- Arbejdet skal foretages så skånsomt som muligt med et køretøj på maksimalt 8-12ton med larvefodder for, at skåne området
- Alt materiale der slås, skal fjernes helt fra området og placeres mindst 10m fra det beskyttede areal. Det må ligeså ikke ende i Køge Å.

Dette skal gøres for at fjerne overskuddet af næringsstoffer fra arealet og arealet skal efter 5 år med slæt, henligge til naturlig succession.

Under arbejdet skal du overholde de generelle retningslinjer for beskyttede naturarealer, det betyder du ikke må:

- Gødske

- Foretage andet maskinellet arbejde på arealet
- Tilplante eller så på arealet
- Fylde jord på arealet
- Der må kun fjernes materiale ned til det oprindelige terræn
- Dræne arealet eller
- På anden måde ændrer tilstanden af arealet

Køge Kommune vil komme ud og se på arealet efter fristernes udløb.

Klage og søgsmål vedr. påbuddet

Afgørelsen er truffet efter naturbeskyttelsesloven § 73, stk. 5 og du kan derfor som udgangspunkt ikke klage over den til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Du kan dog klage over afgørelsen indenfor 4 uger, hvis du vil gøre gældende, at der slet ikke er tale om ulovlige forhold. Du kan altså klage, hvis du gør gældende, at dyrkning af rullegræs på denne del af din ejendom ikke er ulovligt.

Fristen for at klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet er d. 29. maj 2017, og et søgsmål ved domstolene vil være 6. måneder.

Eventuel klage fritager dig ikke for at overholde påbuddet, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet eller retten bestemmer andet.

..."

Der har været forevist luftfotos af området fra 2009 til 2017.

Det fremgår af sagen, at T blev sigtet i sagen den 4. oktober 2017, og at anklageskrift er modtaget i retten den 4. november 2020.

Tiltalte er tidligere straffet ved bødevedtagelse af 3. august 2016 med en bøde på 5.000 kr. for overtrædelse af naturbeskyttelseslovens § 16, stk. 1, samt § 73, stk. 4, og § 74, stk. 5, jf. § 89.

Retten's begrundelse og afgørelse

Det fremgår af § 3, stk. 2, nr. 2, i naturbeskyttelsesloven, at der ikke må foretages ændringer i tilstanden af moser og lignende.

Af de specielle bemærkninger til bestemmelsen (lovforslag nr. 70 af 24. oktober 1991, pkt. 3.4) fremgår blandt andet:

"3.4. Moser og lignende

I den hidtidige § 43, stk. 2, er fastsat, at »moser« er omfattet af beskyttelsen. Der har imidlertid været tvivl om afgrænsningen af mosebegrebet. Traditionelt er begrebet defineret ud fra områdernes plantevækst, fugtighedsforhold og

jordbund, men det har været usikkert, hvorvidt alle disse tre kriterier skulle opfyldes i det enkelte tilfælde, eller om det var tilstrækkeligt, at kun en eller to af forudsætningerne var til stede. Specielt har tvivlen angået, om det er en nødvendig forudsætning, at der foreligger et tørvelag.

Hensigten med bestemmelsen er navnlig at beskytte det vilde dyre- og planteliv. Det vil derfor være uhensigtsmæssigt at gøre beskyttelsen afhængig af, om der i det konkrete tilfælde foreligger et tørvelag.

For at tydeliggøre, at bestemmelsen også finder anvendelse, selv om ikke alle de ovennævnte kriterier samtidigt er opfyldt, herunder specielt selv om der ikke foreligger noget tørvelag, er ordet »moser« derfor erstattet af »moser og lignende«.

Det bemærkes, at tørvedannelsen i visse mosetyper naturligt er meget begrænset og undertiden næsten fraværende. Dette gælder f.eks. nogle kalkkær og vældmoser.

Der lægges derfor primært vægt på botaniske forhold i definitionen, hvorimod hydrologiske og/eller geologiske kriterier kun forudsættes anvendt, hvis der foreligger tegn på kulturbetingede indgreb, som hindrer en botanisk bedømmelse. Her tænkes f.eks. på nylig opløjning, opfyldning eller anden intensiv jordbearbejdning, hvorved terrænforhold er ændret, eller naturlig vegetation er fjernet. Også afgrænsningen mellem moser og andre naturtyper foretages først og fremmest ud fra botaniske kriterier. Arealer betegnes således som mose, når de naturligt forekommende moseplanter dominerer i forhold til plantearter fra andre naturtyper. Endvidere karakteriseres moser ofte ved et ujævnt overfladerelief.

...”

Efter forklaringen fra Kåre Schultz og det fremlagte ”feltskema til mose” lægger retten til grund, at der i 2009 på området voksede en række fugtigbundsplanter, som er typiske for moser, og at området derfor med rette blev registreret vejledende som beskyttet område i medfør af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2, nr. 2. Retten lægger videre til grund, at denne registrering blev fastholdt over for tiltalte ved tilkendegivelse af 7. november 2013, og at tilkendegivelsen ikke blev påklaget.

Efter bevisførelsen, herunder navnlig de foreviste fotos og Malene Ringgaards forklaring, lægger retten til grund, at ændringerne i området ved dyrkning af græs på arealet blev påbegyndt i 2014. Der er således ikke tale om, at dyrkning af græs på det beskyttede område var en fortsættelse af en længerevarende sædvanlig drift. Efter de foreviste fotos og Malene Ringgaards forklaring lægger retten endvidere til grund, at der på tidspunktet for hendes tilsynsbesøg den 5. september 2016 fortsat blev dyrket græs på området.

Tiltalte er derfor skyldig i overtrædelse af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2, nr. 2, ved at have dyrket græs på det beskyttede område.

Efter de foreliggende oplysninger er der ikke grundlag for at fastslå, at kommunens påbud om lovliggørelse af forholdet er ugyldigt, og efter forklaringen fra Kåre Schultz lægger retten til grund, at påbuddet endnu ikke er efterkommet.

Retten finder herefter tiltalte skyldig i den rejste tiltale, dog således, at det findes bevist, at tiltalte har dyrket "græs" og ikke "rullegræs" på området.

Straffen fastsættes til en bøde på 7.500 kr., jf. naturbeskyttelseslovens § 89, stk. 1, nr. 1, jf. § 3, stk. 2, nr. 2, og § 89, stk. 1, nr. 6, jf. § 73, stk. 5.

Retten har ved udmålingen af bødens størrelse i formildende retning lagt vægt på, at Køge Kommunes politianmeldelse er modtaget hos politiet den 3. oktober 2017, og at anklageskriftet er modtaget i retten den 4. november 2020. Der er tale om ukompliceret overtrædelse af naturbeskyttelsesloven, hvor der bortset fra afhøring af tiltalte ikke ses foretaget efterforskningskridt efter Køge Kommunes politianmeldelse. Tiltalte skal derfor kompenseres for den lange sagsbehandlingstid ved udmålingen af bøden.

Forvandlingsstraffen fastsættes som nedenfor bestemt.

Da påbuddet ikke, er opfyldt, skal tiltalte i medfør af retsplejelovens § 997, stk. 3, betale tvangsbøder, indtil påbuddet efterkommes. I mangel af nærmere oplysninger om tiltaltes økonomiske forhold fastsættes tvangsbøderne til 5.000 kr. om måneden.

Retten tager påstanden om konfiskation til følge i medfør af straffelovens § 75, stk. 1, med et beløb, der skønmæssigt fastsættes til 50.000 kr.

Retten har ved fastsættelsen af konfiskationsbeløbet navnlig lagt vægt på, at de fremlagte oplysninger om dækningsbidraget ved dyrkning af græs, som sælges som rullegræs, er behæftet med ganske betydelig usikkerhed.

Thi kendes for ret:

T skal betale en bøde på 7.500 kr.

Forvandlingsstraffen for bøden er fængsel i 10 dage.

Tiltalte skal betale tvangsbøder på 5.000 kr. om måneden fra den 1. maj 2022, indtil påbuddet er efterkommet.

Hos tiltalte konfiskeres 50.000 kr.

Tiltalte skal betale sagens omkostninger.

Anne Schultz-Nielsen
Dommer

/maca/sea

Udskriftens rigtighed bekræftes.
RETTEEN I ROSKILDE, den 21. marts 2022

Søren E. Andersen
kontorfuldmægtig

S1011009- HJO

UDSKRIFT
AF
ØSTRE LANDSRETS DOMBOG

D O M

Afsagt den 8. november 2023 af Østre Landsrets 4. afdeling
(landsdommerne Olaf Tingleff, Thomas Lohse og Tina Sandager (kst.)).

4. afd. nr. S-1011-22:

Anklagemyndigheden

mod

T

(cpr.nr.

(advokat Steffen Olsen-Kludt, besk.)

Dom afsagt af Retten i Roskilde den 18. marts 2022 (11A-7915/2020) er anket af tiltalte
T med påstand om frifindelse, subsidiært formildelse.

Anklagemyndigheden har påstået domfældelse i overensstemmelse med byrettens bevisresultat og har endeligt påstået skærpelse for så vidt angår konfiskationspåstanden og stadfæstelse for så vidt angår den idømte bøde og de idømte tvangsbøder.

Forklaringer

Der er i landsretten afgivet supplerende forklaring af tiltalte og vidnerne Kåre Schultz og Malene Savange Ringgaard.

Tiltalte har forklaret blandt andet, at han ejer virksomheden Selskab C. Virksomheden startede i 1987. Dengang lå produktionen i Jyllinge. Der gik et par år, inden han flyttede den til den nuværende adresse. Der er ca. 10 producenter af rullegræs i Danmark. Han har aldrig høstet en eneste kvadratmeter rullegræs på de 1,2 hektar, som er en del af denne sag. Det er ikke rullegræs, som vokser på det omhandlede areal. De 1,2 hektar slår

han med en cylinderplæneklipper. Han har kun sået græs på arealet i 2009. Kort derefter stod området under vand.

Det er rigtigt, at G har søgt om at få klarlagt områdets status i forhold til naturbeskyttelseslovens § 3. Det er også rigtigt, at han ikke klagede over afgørelsen. Det skyldes, at han i 2011 mistede sin datter, og året efter blev han skilt, og samtidig havde han en ekspropriationssag mod Banedanmark. På det tidspunkt magtede han derfor ikke at klage over afgørelsen. Påbuddet i 2017 klagede han heller ikke over, men han er ikke enig i det.

Status er, at det er vildt græs, som er på arealet. Han sår ikke vildt græs. Han har ikke efterkommet påbuddet, da han ikke skal fjerne græs, som han ikke har sået. Der er derfor ikke noget, som han kan genoprette.

Han har været til afhøring hos politiet, hvor han fortalte, at han ikke har høstet rullegræs. Han har endvidere sagt, at regnestykket er helt urealistisk. Rullegræs kan kun høstes hvert andet år, og i regnestykket indgår hektarstøtten to gange, hvilket ikke er lovligt.

Foreholdt afhøringsrapport af 8. november 2019, side 3, 2. afsnit, hvoraf fremgår, at tiltalte skulle have forklaret, at han altid har dyrket på området, som kommunen påstår er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, har tiltalte forklaret, at han vel har sagt det, når det er skrevet i afhøringsrapporten. Når han har brugt ordet "dyrket", henviser han til, at han tromler arealet en gang om året. Det er de tre hektar, herunder de 1,2 hektar, som han tromler. Den del af arealet, som Køge Kommune har interesseret sig for – de 1,2 hektar – har han slået et par gange om ugen, så han kan få hektarstøtte. Han har i hele perioden modtaget hektarstøtte for hele arealet.

Virksomheden sælger og producerer rullegræs. Rullegræs er det græs, som skæres op, rulles sammen og senere lægges ud hos en kunde. Han anvender forskellige græssorter. Der er sorter til plæner og andre til sport. I Danmark er der blandt andet rajgræs i rullegræs, da rajgræs er slidstærkt og hurtigt til at spire. Der benyttes en anden type græs i sportsgræs. I virksomhedens produktion indgår 107 hektar, hvoraf der er rullegræs på 106 hektar. Når græsset er skåret væk, bearbejdes jorden. Derefter sås der græs igen så hurtigt som muligt. Kommunen har hævet vandstanden i Køge å, så det omhandlede areal kan ikke anvendes til produktion af rullegræs.

Efter slåning lader han græsset ligge på de 1,2 hektar, men hvis der er for meget, samler han det op og deponerer det. Om efteråret spreder han det ud på de arealer, der skal dyrkes. De 1,2 hektar bliver aldrig sprøjtet. Han ved ikke, hvilken type græs, der er på de 1,2 hektar, da det er vildt græs. Når man transporterer rullegræs, skal der medfølge et plantepas, så man kan se, hvad det indeholder.

Forevist brev af 11. oktober 2023 fra Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Landbrugsstyrelsen, til tiltalte, har han forklaret, at Landbrugsministeriet er tilfreds med hans behandling af de 1,2 hektar. Det er den resterende del af de tre hektar, som ministeriet ikke er tilfreds med. Han har gjort det, ministeriet gerne vil have – herunder blandt andet tromlet arealet.

På mødet med Malene Savange Ringgaard var tiltalte sammen med en ansat, H . De stod på en bakke mindst 50 meter fra det omhandlede areal. Han har ikke set hende opmåle noget som helst. Beregningen som Malene Savange Ringgaard har lavet, har han ikke set før under denne sag.

Arealet på den anden side af åen er grønnere. Det er et fredet areal, hvor der går kreaturer og får. Arealet bliver græsset af.

Vidnet Kåre Schultz har forklaret, at der i referatet af hans forklaring vedrørende fotoet fra april 2013 rettelig skal stå ”regelmæssige” striber og ikke ”uregelmæssige”.

Vidnet har supplerende forklaret blandt andet, at han fortsat arbejder i Køge Kommune i samme afdeling.

Forevist foto af § 3-registrering fra den 26. august 2009 har vidnet forklaret, at processen er, at man besigtiger arealet og udfylder et feltskema, hvor der noteres forskellige parametre. Det er det feltskema, der er benævnt ”Feltskema til mose, Artsregistrering”, som blev anvendt. Han har set skemaet, og det er brugt som grundlag for § 3-registreringen fra 2013. Det er en konsulent, der har udfyldt skemaet, og det blev indhentet til brug for en vurdering af, om der skulle laves en konkret § 3-registrering i kommunen. I 2009 blev der lavet en vejledende registrering. I 2013 blev der lavet en konkret registrering. Det var efter, de hav-

de været ude på arealet. Her konstaterede de, at de samme planter, som var på arealet i 2009, også var til stede i 2013.

Forevist oversigtfoto fra 2013 har vidnet forklaret, at han mener, at der blev dyrket græs både syd og nord for den røde linje. Den vurdering bygger han på, at der ikke er en uregelmæssig afgrænsning mellem områderne. Jorden og afgrænsningen mellem de to arealer ser regelmæssig ud, og den grønne flade på fotoet er ensartet. Der må derfor også være rullegræs på det beskyttede areal. Jordbehandling betyder en maskinel bearbejdning af jorden. Man må godt slå græsset – ”tage slæt”, men hvis det var det, der var sket, ville området ikke fremstå så ensartet, som det fremstår. Han mener, at der ikke kun er ”taget slæt”. Der er også dyrket rullegræs.

Han var derude i 2013, men han kan ikke længere huske, hvad de så, da formålet med besøget var et andet. Umiddelbart kunne de vist ikke se, om det var mose. Det er svært at orientere sig på arealet, når går derude.

Ved tilsynet i marts 2022 blev han klar over, at de måske ikke var opmærksomme på, at der allerede i 2013 blev dyrket rullegræs. Han har kun været på arealet i 2013 og 2022.

Påbuddet fra maj 2017 er stadig ikke overholdt, da der fortsat dyrkes rullegræs. Han har ikke særlig forstand på rullegræs. Han kan se, at der er rullegræs syd for den røde linje. Der er grønt græs, der bliver dyrket.

Han har kigget på regnestykket, som kommunen har lavet. De vurderede, at regnestykket er rimeligt. Det er vist tiltalte, der til en medarbejder har oplyst, at der høstes to gange om året. Han er ikke bekendt med andre afgrøder, der høstes to gange om året.

Forevist foto fra 2013 har vidnet forklaret, at der på arealet syd for afgrænsningen til § 3-området er rullegræs, og at der også er det nord for afgrænsningen. Det kan man se ved, at der er samme ensartede struktur på begge områder. Han kan godt se, at der er en vis farveforskel på de to områder, men det kan skyldes forskelle i terrænet. Området nord for den røde streg har været jordbehandlet og dyrket. Det er ensartet i sin struktur og overflade og har fuldstændig samme farve. Det svarer heller ikke til den del, der stadig er uberørt mose.

§ 3-beskyttede områder må ikke jordbehandles. Jordbehandling vil sige en behandling, der ændrer jordens struktur.

Vidnet Malene Savange Ringgaard har supplerende forklaret blandt andet, at hun ikke mene er ansat i Køge Kommune.

Forevist foto fra 2017 har vidnet forklaret, at hun vurderer, at der er kørespor også på det område, der ikke må dyrkes. Farverne er de samme. Ved besigtigelsen i 2016 gik de rundt i området, og der var ingen forskel på § 3-arealet og området syd herfor. Der var rullegræs på begge. Græsset på billederne fra 2016 og 2017 kan ikke være vildt græs. Det kan man se ved at sammenligne med det græs, der er på den anden side af åen. Man må ikke køre med maskiner på et beskyttet område. Man må ikke køre med tromle, da det vil ændre jordlagene.

Oplysningen om, at der høstes to gange årligt, har hun fået fra tiltalte. Hun har hentet oplysninger om produktionen fra tiltaltes hjemmeside, og så har hun fratrukket de udgifter, der skønsmæssigt måtte være. Hun har forsøgt bedst muligt at finde ud af, hvad der ville være af fortjeneste. Hun er ikke bekendt med, hvor ofte man høster rullegræs.

Da hun lavede beregningen, var hun bekendt med arealets størrelse. Dem, som hun drøftede beregningen med, var personer, der havde mere erfaring end hende. Hun kan ikke svare på, hvorfor de underliggende beregninger ikke er vedlagt. Hun har ikke spurgt en planteavlskonsulent om beregningen.

Hun brugte en app på sin telefon til at tracke området, så hun vidste, hvor hun var på området. Det var ikke et officielt arbejdsredskab. Hun gjorde det for at gøre det bedst muligt. Tiltalte og en ansat var også til stede.

Landsrettens begrundelse og resultat

Områdets karakter, jf. naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2, nr. 2.

Også efter bevisførelsen for landsretten, herunder registreringerne i 2009 og 2013 og fotos fra området samt af de af byretten i øvrigt anførte grunde, tiltrædes det, at området med rette har været registreret som beskyttet mose i medfør af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2, nr. 2.

Tiltaltes anvendelse af arealet

Anklagemyndigheden har under anken nedlagt påstand om domfældelse i overensstemmelse med byrettens bevisresultat.

Byretten har vedrørende overtrædelsens tidmæssige udtrækning lagt til grund, at ændringerne i området ved dyrkning af græs på arealet blev påbegyndt i 2014, og at der den 5. september 2016 forsat blev dyrket græs på området.

På den baggrund og efter formuleringen af anklageskriftet skal landsretten herefter tage stilling til, om tiltalte har overtrådt naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2, nr. 2, i perioden fra 2014 til den 1. maj 2017, hvor der blev meddelt påbud om lovliggørelse.

Tiltalte har forklaret, at han har tromlet arealet en gang om året, og at han har slået græsset et par gange om ugen.

Det fremgår endvidere af flere fotografier, herunder navnlig et luftfotografi fra sommeren 2014, at der er tydelige spor efter jordbearbejdning af væsentlige dele af det omhandlede område, og at bearbejdningen ligner den bearbejdning, der er tydeligt foretaget på det område, der ligger umiddelbart syd for og op til det beskyttede område.

Af disse grunde, og herunder tiltaltes erkendelse af, at han i omhandlede periode har tromlet arealet en gang om året, og af de af byretten i øvrigt anførte grunde, finder landsretten det bevist, at tiltalte er skyldig i at have dyrket græs på en væsentlig del af det beskyttede område, som han derved har foretaget ændringer i tilstanden af, jf. naturbeskyttelseslovens § 89, stk. 1, nr. 1, jf. § 3, stk. 2, nr. 2.

Påbuddet af 1. maj 2017 omhandler "rullegræs", og ifølge byrettens dom er det bevist, at tiltalte har dyrket "græs", men ikke "rullegræs". Efter byrettens sondring mellem "græs" og "rullegræs", og rammene for landsrettens prøvelse af sagen, findes der ikke at være tilstrækkeligt sikkert grundlag for at dømme tiltalte for overtrædelse af påbuddet af 1. maj 2017, jf. naturbeskyttelseslovens § 89, stk. 1, nr. 6, jf. § 73, stk. 5. Tiltalte frifindes derfor for overtrædelse heraf.

Strafudmåling

Bødestrafen findes af de af byretten anførte grunde passende.

Tvangsbøder

Efter landsrettens bevisresultat, og henset til at påbuddet af 1. maj 2017 omhandler "rullegræs", finder landsretten ikke tilstrækkeligt grundlag for at pålægge tiltalte tvangsbøder. Tiltalte frifindes derfor for påstanden om tvangsbøder.

Konfiskation

Efter bevisførelsen er der betydelig usikkerhed om, hvilken økonomisk gevinst tiltalte måtte have haft ved overtrædelsen. Tiltalte frifindes derfor for påstanden om konfiskation.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Tiltalte T straffes med en bøde på 7.500 kr.

Forvandlingsstraffen fastsættes til fængsel i 10 dage.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for landsretten.

(Sign.)

—————
Udskriftens rigtighed bekræftes. Østre Landsret, den